

!!! НОВИ КУРС: ХОЛОКАУСТ У СРБИЈИ – ИСТОРИЈСКА ПЕРСПЕКТИВА

СТУДИЈЕ ХОЛОКАУСТА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ

И ове академске 2024/2025. године, Центар за студије сећања при Универзитету у Крагујевцу, као и у претходне три године, организује курсеве у оквиру програма Студија Холокауста. Ова академска година је и последња година организације курсева. Полазници курсева у претходним академским годинама препознали су значај ових студија и прилику да допуне, прошире своја знања из разних области које су понуђени курсеви пружили – о чему сведоче велико интересовање и постигнућа :

- 212 положених испита
- Велики броја слушалаца из академског и јавног сектора
- Јавна и комеморативна предавања предавача и полазника – СКЦ, Музеј 21. октобар, Универзитетска галерија
- Пројекција филмова о Холокаусту
- Манифестација Дани јеврејске културе
- Три зборника радова полазника курсева
- Посета Меморијалном комплексу Старо сајмиште и Сефардском гробљу
- Тематски број о Холокаусту у часопису од националног значаја

ЦЕНТАР ЗА СТУДИЈЕ СЕЋАЊА (ЦСС) при Универзитету у Крагујевцу основан је 2020. године с циљем да окупи и понуди интердисциплинарни и мултидисциплинарни платформу за истраживаче који раде на пољу културног памћења у најширем смислу.

Интернационална организација с центром у Сједињеним Америчким Државама, ***Claims Conference***, одобрила је финансијску подршку да се по први пут у Србији покрену **Студије Холокауста** при Универзитету у Крагујевцу. **Студије Холокауста** осмишљене су с циљем да се студенти различитих профила, пре свега друштвено-хуманистичких наука заинтересују да се упознају с историјским контекстом који је претходио и за директну последицу имао Холокауст. Предавања из програма **Студија Холокауста** покривају најразличитије области: књижевност, уметност, културу сећања, јеврејску културу, историју, права итд. Овако конципиране студије постоје као такве први пут у Србији од 2021. године, а од несумњивог је значаја што се оне покрећу у Крагујевцу јер оваквом делатношћу Крагујевац се са својом историјом двадесетог века мапира као место сећања.

Позивамо студенте различитих профила основних, мастер и докторских академских студија Универзитета у Крагујевцу да у академској 2024/2025. години искористе ову значајну прилику и да у организацији ЦЕНТРА ЗА СТУДИЈЕ СЕЋАЊА похађају бесплатне курсеве у оквиру Студија Холокауста. Предавања се одржавају у просторијама Универзитета у Крагујевцу, а за студенте који нису у могућности да физички присуствују, омогућен је онлајн приступ предавањима.

Студентима који буду похађали курсеве, остварени резултати ће сходно правилнику о вредновању ваннаставних активности студената (<https://www.kg.ac.rs/Docs/Pravilnik%20o%20vrednovanju%20vannastavnih%20aktivnosti%20studenata.pdf>) бити унети у додатку дипломи под ознаком ЦЕНТРА ЗА СТУДИЈЕ СЕЋАЊА. Студенти добијају сертификате Центра о одслушаним/положеним испитима, тј. курсевима на крају сваког семестра.

Сви заинтересовани студенти могу да се пријаве за курсеве преко google упитника. Студенти се могу пријавити на све курсеве који их интересују – нема ограничења у броју, али молимо све заинтересоване да се пријаве за курсеве које ће и слушати како бисмо оптимално организовали наставу.

Линк за пријаву:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfTE8d9aHOnIGwzCCDR2LWsL8EfNPWD6yu3MkFEgGmMiIVkYQ/viewform?usp=sf_link

ВАЖНО: Курсеви почињу током октобра месеца – курс Увод у Холокауст почиње 25.09.2024. Пријављени полазници биће обавештени преко мејла о распореду предавања.

За сва питања можете нам се обратити мејлом на centarzastudijesecanja@gmail.com Заинтересовани могу добити и силабусе у пуној верзији.

Предавања за зимски семестар почињу у интервалу од прве недеље до треће недеље октобра месеца – могуће је и накнадно пријављивање.

Надамо се да ћете се пријавити и да ћемо испунити Ваша очекивања и интересовања.

Управник Центра за студије сећања
 проф. др Катарина Мелић

ПРЕГЛЕД КУРСЕВА И НАСТАВНИКА ПО СЕМЕСТРИМА:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	Зимски семестар	Летњи семестар
Милена Драгићевић Шешић		Култура сећања и политике заборава
Милена Нешић Павковић	Увод у Холокауст	
	Нацизам и суочавање с прошлошћу – немачка перспектива	
Катарина Мелић	Историја и фикција у француском роману – Холокауст у француском роману	Постмодерни роман и историја – Репрезентација Холокауста
Олга Манојловић Пинтар		Холокауст у Србији – Историјска перспектива
Драган Бошковић	Истражни дискурс у књижевности	Идеологија, језик и књижевност
Славко Ђорђевић	Неправо у Немачкој за време националсоцијализма: дискриминација Јевреја и других не-аријеваца у грађанском закону Трећег Рајха	
Вук Даутовић		Јеврејска визуелна култура од еманципације до Холокауста

ЗИМСКИ СЕМЕСТАР 2024/2025.год.

1. НАЦИЗАМ И СУОЧАВАЊЕ С ПРОШЛОШЋУ – НЕМАЧКА ПЕРСПЕКТИВА

Професор: доц. др Милена Нешић Павковић

Опис курса: Проучавајући немачку перспективу, испитује се развој тумачења нацизма у немачкој културној политичкој историји, као и начини тумачења нацистичке прошлости. Међународна перспектива се свакако проучава у овом одељку, али нагласак је на немачком гледишту. Главне теме истраживања су континуитет и дисконтинуитет, перспективе историјске и књижевне обраде прошлости, промене историјске слике и историјског дискурса, као и контекст опште историзације.

2. УВОД У ХОЛОКАУСТ

Професор: доц. др Милена Нешић Павковић

Опис курса: Овај курс омогућује студентима развијање вештина за истраживање и анализу сложене историје Холокауста, његовог порекла, последица и контекста, као и његовог утицаја на наш данашњи свет. Курс треба да допринесе разумевању Холокауста и да испита у којој мери се геноцид, рат и диктатура могу схватити као елементи који дефинишу историју двадесетог века (Историјски контекст Холокауста, Развој модерног антисемитизма, Хитлер и успон нацизма у Немачкој, Прогон Јевреја у Немачкој, Почетак Другог светског рата и антијеврејска политика, *Еволуција коначног решења, Холокауст у Европи, Холокауст у Србији*).

3. (НЕ)ПРАВО У НЕМАЧКОЈ ЗА ВРЕМЕ НАЦИОНАЛСОЦИЈАЛИЗМА – ДИСКРИМИНАЦИЈА ЈЕВРЕЈА И ДРУГИХ НЕАРИЈЕВАЦА У ГРАЂАНСКОМ ПРАВУ ТРЕЋЕГ РАЈХА

Професор: проф. др Славко Ђорђевић

Опис курса:

У фокусу изучавања налази се процес нацификације немачког грађанског права, тј. дискриминације Јевреја и других неаријеваца у грађанском праву, са циљем да се укаже да националсоцијалистичка неправда није била усмерена само на јавно и кривично право. С тим у вези, пажња се нарочито поклања анализи најважнијих правних аката који су донети за време националсоцијализма, процесу редефинисања појма правне државе у складу са националсоцијалистичком идеологијом, увођењу и примени “нових” правних извора у области грађанског права („фирерова воља”, програм Националсоцијалистичке немачке радничке партије и „националсоцијалистички светоназор”), као и методи тзв. неограниченог тумачења права која је имала улогу инструмента за нацификацију немачког грађанског права.

4. ИСТРАЖНИ ДИСКУРС У КЊИЖЕВНОСТИ

Професор: проф. др Драган Бошковић

Опис курса: Курс се састоји од теоретског и практичног дела: с једне стране, изучавање теоријске мисли о истражном дискурсу (начин конституисана „истине дискурса“, истражне приповедне технике, дискурс као иследник, дискурс као сведок, праслике истражног дискурса: од Библије до Умберта Ека), а, с друге, примена теоријских знања на тумачење конкретних дела Данила Киша и његове тв-серије *Голи живот*. Интердисциплинарно и интермедијско истраживање ће бити усмерено ка документарном и приређивачком аспекту Кишовог дискурса којим се фикционо и поетички обликују слике холокауста: јеврејски идентитет јунака, поетичко обликовање нацистичке тортуре/насиља, наративна „евокација“ прошлости, наративно-поетичко сећање и реконструктивно приповедање, нестали Отац, хуманистички апел и отпор тоталитаризму. Практични аспект курса подразумева и прављење видео/powerpoint презентација насловљених: Спомен-музеј жртвама холокауста у Кишовој фикцији. Студенти ће, на основу „поетике“ постојећих спомен-објеката и музеја направити виртуелни спомен музеј јунацима Кишове прозе.

5. ИСТОРИЈА И ФИКЦИЈА У САВРЕМЕНОМ ФРАНЦУСКОМ РОМАНУ – ХОЛОКАУСТ У ФРАНЦУСКОМ РОМАНУ

Професор: проф. др Катарина Мелић

Опис курса: Постмодерно доба доводи у питање претпоставке о ономе што установљава историјско знање. У појединим делим савремених писаца врши се критичко преиспитивање историје и њеног бележења. У оквиру овог курса који се бави питањем историје и њеног бележења у оквиру романа, пажња ће бити посвећена и догађају који је обележио двадесети век по својој јединствености, а то је Холокауст. Кроз одабране текстове, најпре ћемо дати преглед догађаја и сместити их у историјске, верске, политичке и људске оквире. Кроз књижевна дела која се односе на репрезентацију антисемитских закона у окупираној Француској у Другом светском рату, живот Јевреја, Холокауст као и репрезентацију живота у концентрационим логорима, настојеће се да се разуме трагедија коју представља Холокауст, сећање на тај догађај као и питање његове репрезентације у уметности.

ЛЕТЊИ СЕМЕСТАР 2024/2025.год.

1. КУЛТУРА СЕЋАЊА И ПОЛИТИКЕ ЗАБОРАВА

Професор : проф. емерита Милена Драгићевић Шешић

Опис курса: Курс студентима пружа теоријске и емпиријске увиде у суштине и недостатке културних политика у домену културе сећања и политика заборава, дајући им могућност да развију критичко мишљење, аналитичке вештине, те вештине заговарања и писања препорука. Кроз 3 модула, *теоријског, аналитичког и практичног* (развој аргумената заговарања и писања препорука) студенти ће добити могућност да дискутују различите концепте студија сећања, и да сами развију своје идеје за нове политике и праксе културних и едукативних установа (музеја, места сећања, школских установа, јавних комеморација, итд.) Изучаваће се документи културне политике, праксе јавних политика те програми установа културе као и цивилног друштва и њихове промене у Србији и Југоисточној Европи у процесима европских интеграција. Холокауст и Порајмос биће у центру пажње, посебно везани за начин памћења локалне заједнице и њене инструменте медијације, укључујући дигитално сећање.

2. ХОЛОКАУСТ У СРБИЈИ – ИСТОРИЈСКА ПЕРСПЕКТИВА -НОВИ КУРС!

Професор: др Олга Манојловић Пинтар

Опис курса: Курс ће представити историју Холокауста на територији данашње Србије кроз дијахронијску и синхронијску перспективу. Проучавање Холокауста у Србији (која је током рата била подељена на шест окупационих зона – немачку, мађарску, хрватску, бугарску, италијанску и касније албанску) ће пружити и специфичну перспективу на целокупни процес уништења европских Јевреја током Другог светског рата. Пратећи фазе Холокауста на различитим окупираним територијама, полазници ће бити у могућности да сагледају и разумеју динамику читавог процеса на територији Европе. Посебан фокус биће на територијама које је окупирао Трећи рајх, где је постављена колаборационистичка влада генерала Милана Недића. Сложени историјски мозаик ће бити представљен кроз индивидуализацију жртава, починилаца, њихових сарадника и посматрача. Курс ће, такође, представити и политику историје и културу сећања у социјалистичкој Југославији и савременој Србији у вези са холокаустом – њихове специфичности и контроверзе.

3. ЈЕВРЕЈСКА ВИЗУЕЛНА КУЛТУРА ОД ПЕРИОДА ЕМАНЦИПАЦИЈЕ ДО ХОЛОКАУСТА

Професор: др Вук Даутовић

Опис курса: Курс је осмишљен како би упознао са историјским контекстом који је претходио и за директну последицу имао Холокауст. Студенти ће кроз предавања и заједнички рад бити упознати са методологијом истраживања Јеврејске визуелне културе и културне историје. У темељу студија Холокауста су сазнања о токовима и разноликости јеврејске културе као и разумевања историјских околности, те познавања вековима дуге историје европског антисемитизма који су резултирали нестанком милионске јеврејске популације једнако као и брисања материјалних остатака јеврејске културе. Током курса предавања ће се бавити процесима јеврејске еманципације у 19. веку и у првим деценијама 20. века на европском и српском простору. Кроз бројне примере из домена визуелне културе, овај важан феномен биће тумачен поредећи јеврејске заједнице на средњоевропском, османском и српском простору. Студенти ће бити упознати са различитим аспектима јеврејске визуелне културе од синагогалне архитектуре и церемонијалних предмета, преко стратегија личне репрезентације и исказивања јеврејског идентитета кроз костим и одевање, све до фунерарне уметности. Постепена интеграција Јевреја у различита европска грађанска друштва трагично се, уместо стварања међусобног поверења, завршила готово потпуним уништењем јеврејског народа у Холокаусту.

4. ИДЕОЛОГИЈА, ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ

Професор: проф. др Драган Бошковић

Опис курса: Курс је осмишљен да студенте упозна са идеолошким аспектима дискурса (језика, књижевности, медија, теорије), са теоријским мишљењем о односу дискурса и идеологија (скривени, раскривени идеолошки ставови, језик и књижевност у служби идеологија, језик и књижевност као позиције хуманистичког отпора), и да им омогући да своје знање примене у својим истраживањима на конкретној грађи: теоријски текстови, литерарни, новинарски чланци, медијски дискурс, политички... Истраживања на курсу биће посебно усмерена на разоткривању десничарских, антисемистичких и неонацистичких идеја и идеологема. Истовремено ћемо се бавити дискурзивним техникама/праксама којима се обликују „слике“ Холокауста: Како теоријски мислити Холокауст? Како мислити екстремно насиље? Како дискурзивно обликовати искуство нестанка? Како се дискурс опире злу? Која је педагошка функција холокауст-дискурса? Које су нове дискурзивне могућности говора о Холокаусту? Практични део курса подразумева писање семинарског рада на тему идеолошког „смештања“, обликовања или негирања Холокауста у

различитим дискурсима. На крају курса, сваки студент имати усмену презентацију: Како и којим језиком данас говорити о Холокаусту?

5. ПОСТМОДЕРНИ РОМАН И ИСТОРИЈА – РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА ХОЛОКАУСТА

Професор: проф. др Катарина Мелић

Опис курса: Током Другог светског рата, милиони људи, а веома велики број Јевреја, систематски су убијани. Овај масивни и програмирани догађај, Холокауст (Шоа у француском говорном подручју) веома је присутан и у наше доба. Овај курс ће истраживати уметничко посредовање у репрезентацији Холокауста, фокусирајући се на питања етике, естетике и историје. Семинар ће имати три главна циља: 1. Пресек историје и техника приповедања. 2. Представљање Холокауста и разне дебате и контроверзе око питања уметничког представљања Холокауста. 3. Холокауст и постмеморија. Фокусирајући се на студије критичара као што су Линда Хачн, Теодор Адорно, Доминик ЛаКапра, Шошана Фелман, Меријен Херш, Михаел Ротберг и других, истражују се начини на које је књижевност била и још увек је покушај да се испричају догађаји Холокауста. Питања као што су репрезентација, јединственост догађаја, улога памћења, проблеми и границе језика, питања трауме, постсећање биће у средишту студија и дискусија. Избор теоретских текстова и књижевних дела за анализу биће дат на почетку курса.